

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 4To/49/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716010472
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ján Bednár
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6716010472.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jána Bednára a sudcov JUDr. Jána Bobora a JUDr. Ľubomíra Bušika, PhD. v trestnej veci obžalovaných ml. P. O. a spol. pre zločin vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1 Tr. zák. na verejnom zasadnutí dňa 27. septembra 2018 o odvolaní okresného prokurátora a obžalovaného ml. P. O. proti rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T/115/2016 zo dňa 19.01.2018, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. zrušuje rozsudok Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T/115/2016 zo dňa 19.01.2016 vo výroku o treste u obžalovaného ml. P. O..

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. odsudzuje obžalovaného ml. P. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N., F. XX, prechodne bytom N., N. I. XX, podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2, 3, 8 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 117 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok.

Podľa § 119 ods. 1 Tr. zák. súd výkon trestu odňatia slobody podmienienečne odkladá na skúšobnú dobu 12 (dvanásť) mesiacov.

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie obžalovaného ml. P. O. sa zamietá.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T/115/2016 zo dňa 19.01.2018 bol obžalovaný ml. P. O. uznaný za vinného zo zločinu vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že dňa 13.11.2014 v čase približne o 16.00 h vo N., okres N. sa stretli v parku Ľudovíta Štúra ml. O. E. v spoločnosti ml. P. O. a mal. I. B. žiadal od D. M. pod hrozbou fyzického napadnutia hotovosť vo výške 10 €, ktoré však tento pri sebe nemal a následne ho ml. O. E. nútil, aby mu dal mobilný telefón, ktorý mu vydal a následne sa všetci traja presunuli k bytovke, kde býva D. M., kde ho ml. O. E. prinútil, aby mu z domu doniesol hotovosť vo výške 10 € s tým, že až potom mu vráti mobilný telefón, pričom keď sa D. M. vrátil bez hotovosti, tak ml. O. E. a ml. P. O. a mal. I. B. odišli nevrátiac mobilný telefón smerom na autobusovú stanicu vo N., pričom D. M. išiel za nimi a žiadal neustále o vrátenie mobilného telefónu, pričom ho následne ml. O. E. fyzicky napadol tým spôsobom, že ho udrel dvakrát dlaňou do oblasti tváre a ml. P. O. ho kopol do hlavy, kde k týmto útokom sa pripojil aj mal. I.B., ktorý ho udrel päťou do tváre, čím D. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., O. XX nespôsobili zranenia vyžadujúce si lekárske ošetrovanie a odcudzením mobilného telefónu mu spôsobili škodu vo výške 40 €.

Za to mu súd podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák., § 117 ods. 1 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov, pričom výkon uvedeného trestu podmienienečne odložil s určením skúšobnej doby v trvaní 12 mesiacov.

Proti tomuto rozsudku po jeho vyhlásení podal odvolanie obžalovaný ml. P. O., ktoré prostredníctvom obhajcu aj dodatočne písomne odôvodnil. Z písomných dôvodov odvolania v podstate vyplynulo, že obžalovaný ml. P. O. považuje rozsudok vo výroku o vine a treste za nesprávny a nezákonný. V odvolaní obhajoba ťažisko argumentuje tým, že obžalovaný ml. P. O. poškodeného D. M. v čase pred skutkom nepoznal a nevedel o tom, z akého dôvodu obžalovaný ml. O. E. pýtal od poškodeného sumu 10 €. Obžalovaný ml. P. O. sa pritom na vziať mobilného telefónu poškodenému nepodieľal, nanajvýš na neho fyzicky zaútočil. K osobe poškodeného obhajoba konštatuje, že ide o osobu s ľahkou retardáciou, ktorá v priebehu trestného konania vypovedala rozporne, preto súd prvého stupňa nesprávne hodnotil výpoveď poškodeného ako vierohodnú. O vydieraní poškodeného nemal obžalovaný ml. P. O. žiadnu vedomosť, svojím konaním tak z objektívnej ani zo subjektívnej stránky nemohol naplniť znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. Súhrne obhajoba konštatuje, že súd prvého stupňa sa dostatočne nevysporiadal so všetkými okolnosťami prípadu, nezistil správne skutkový stav vecí, preto z neho nemohol vyvodiť správne právne závery a vykonané dôkazy hodnotil jednostranne v neprospech obžalovaného. Okresný súd zároveň neprihliadol na procesnú zásadu „in dubio pro reo“, keď podľa jej názoru spáchanie skutku nebolo obžalovanému preukázané bez akýchkoľvek pochybností. Z uvedeného dôvodu obhajoba navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, alternatívne aby vo veci rozhodol sám a skutok prekvalifikoval na prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

Odvolanie proti rozsudku podal aj prokurátor, a to v časti výroku o treste v neprospech obžalovaného ml. P. O.. Z obsahu podaného odvolania je zrejmé, že prokurátor považuje uložený trest odňatia slobody za nezákonný poukázajúc pritom na ust. § 189 ods. 1 Tr. zák., ktorý dovoľuje uložiť za spáchaný zločin vydierania trest odňatia slobody vo výmere od 2 rokov do 6 rokov. V tomto smere prokurátor konštatoval, že vzhľadom na osobu mladistvého obžalovaného sa uvedená trestná sadzba podľa ust. § 117 ods. 1 Tr. zák. znižuje na 1 rok až 3 roky a pri zohľadnení pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. predstavuje u mladistvého obžalovaného ml. P. O. horná hranica trestnej sadzby 2 roky a 4 mesiace. Z uvedeného dôvodu označil trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov za nezákonný, keď pri jeho uložení nebolo použité žiadne ustanovenie Trestného zákona pripúšťajúce uloženie trestu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Záverom podaného odvolania navrhol prokurátor odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a rozhodujúc sám uložil obžalovanému ml. P. O. primeraný trest v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe.

Krajský prokurátor sa na verejnom zasadnutí pridŕžoval písomných dôvodov odvolania, pričom uložený trest odňatia slobody označil za neprimerane mierny. Navrhol zrušiť napadnutý výrok rozsudku o treste a obžalovanému ml. P. O. uložiť primeraný zákonný trest.

Obhajca obžalovaného vo svojom vyjadrení na verejnom zasadnutí poukázal na dôvody uvedené v podanom odvolaní obžalovaného. Stručne zopakoval, že iniciátorom skutku bol obžalovaný ml. O. E., pričom obžalovaný ml. P. O. sa k nemu iba pripojil. Napadnutý rozsudok žiadal zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Alternatívne navrhol, aby odvolací súd prejednáváný skutok prekvalifikoval a uložil obžalovanému ml. P. O. miernejší trest.

Na podklade podaných odvolaní Krajský súd v Banskej Bystrici v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku proti ktorým odvolatelia podali odvolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie prokurátora je dôvodné a odvolanie obžalovaného ml. P. O. nie je dôvodné.

Okresný súd na hlavnom pojednávaní vykonal dôkazy v potrebnom rozsahu v súlade s § 2 ods. 10 Tr. por., pričom správne ustálil skutkový stav. Odvolací súd v tomto smere zistil, že napriek tomu, že obžalovaný ml. P. O. sa považoval za nevinného, respektíve v neskoršom štádiu trestného konania, na hlavnom pojednávaní obmedzoval svoju účasť na skutku len ako pripojenie sa do fyzickej potýčky, obžalovaného zo spáchania skutku usvedčuje poškodený D. M., ktorý popísal konanie obžalovaného ml. P. O. a obžalovaného ml. O. E. v inkriminovanom čase na mieste činu. Z uvedenej svedeckej výpovede nepochybne vyplynulo, že obžalovaný ml. P. O. bol pri tom, keď obžalovaný ml. O. E. a maloletý I. B., ktorý v čase skutku nebol trestne zodpovedný, pýtali od poškodeného jeho mobilný telefón. Taktiež bol prítomný, keď obžalovaný ml. O. E. žiadal od poškodeného peniaze, 10 €. Spoločne s obžalovaným ml. O. E. poškodenému hrozili, že ho zbijú, ak ich požiadavke nebude vyhovené. Poškodený vypovedal,

že obžalovaní mu vzali z vrečka mobilný telefón. Báľ sa ich, preto sa nijakým spôsobom nebránil a obžalovaným vydal aj požadovanú sumu peňazí. Fyzický útok voči poškodenému obžalovaný ml. P. O. nepoprel. Priznal, že poškodeného jedenkrát kopol do úst, ktoré svoje konanie oľutoval. Svoju obhajobu zúžil na tvrdenie, že to bol práve obžalovaný ml. O. E., ktorý vzal poškodenému mobilný telefón a následne od neho pýtal peniaze. On sa do ničoho nestaral, poškodeného nevydieral ani ho neokradol. Správne ale konštatoval okresný súd, že obhajoba obžalovaného ml. P. O. bola vyvrátená výpoveďou poškodeného.

Výpoveď poškodeného pritom obžalovaný ml. P. O. spochybňoval, pričom odvolací súd sa v tomto smere nestotožnil s tvrdeniami obhajoby. Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa duševného zdravia poškodeného v čase spáchania skutku odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že zdravotný stav poškodeného bol podrobený znaleckému skúmaniu. Vykonaným znaleckým dokazovaním znalkyňou z odboru psychológia F.. Q. X. bolo na jednej strane preukázané, že schopnosť poškodeného správne a úplne vnímať udalosti, zapamätať si ich a tieto reprodukovať je znížená do pásma ľahkej mentálnej retardácie, na strane druhej ale znalkyňa konštatovala, že vo vzťahu k podstatným znakom skutkových okolností, akými bolo pýtanie si finančnej hotovosti, vzatie mobilného telefónu a fyzické napadnutie, boli pamäťové výkony poškodeného a ich reprodukcia konzistentné. Psychologické vyšetrenie neindikovalo, že by bol poškodený pri opise predmetných udalostí ovplyvnený inou osobou. K obhajobným námietkam smerujúcim k tomu, že poškodený nevydieral vždy rovnakým spôsobom, odvolací súd poukazuje aj na závery znalkyne F.. Q. X., ktorá na hlavnom pojednávaní uviedla, že poškodený má tendenciu hovoriť najmä o veciach pre neho asociačne významnejších a pri krátkych otázkach dokáže odpovedať v súlade s prežitými udalosťami. Nepochybne je takouto udalosťou aj prežitý fyzický útok a s ním súvisiace okolnosti. V konečnom dôsledku psychiatrická P.. W. L., Nemocnica N., a.s. v správe zo dňa 12.01.2015 potvrdila, že pri duševnej poruche, akou je poškodený postihnutý, je možné, že pacient jeden skutok opíše viacerými spôsobmi. Nerobí to však cielene, ale nevedomky.

Z týchto dôvodov aj krajský súd vyhodnotil výpoveď poškodeného D. M. ako vierohodnú, a preto na argumentáciu obhajoby v tomto smere neprihliadol a vyhodnotil ju ako účelovú.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potom okresný súd správne konštatoval, že u obžalovaného ml. P. O. došlo k naplneniu zákonných znakov zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák., pretože spoločným konaním (s obžalovaným ml. O. E.) nútil poškodeného D. M. násilím a hrozbou násillia, aby niečo konal, konkrétne, aby im vydal mobilný telefón a finančnú hotovosť vo výške 10 €. Z vykonaných dôkazov mal odvolací súd preukázané, že obžalovaný ml. O. E. a obžalovaný ml. P. O. konali uvedeným spôsobom spoločne s úmyslom prinútiť poškodeného, aby pod falošným prísľubom vrátenia mobilného telefónu zaplatil obžalovaným požadovanú finančnú hotovosť. Obžalovaní bezpochyby chceli hrozbou násillia aj vzhľadom na ich fyzickú prevahu vzbudiť u poškodeného strach o svoj život a zdravie, aby tak dosiahli svoj cieľ. Samotný poškodený opakovane uviedol, že sa obžalovaných báľ, preto ich požiadavkám vyhovel. K námietkam obžalovaného ml. P. O., že on vykonal nanajvýš fyzický útok voči poškodenému odvolací súd zdôrazňuje, že skutkovú podstatu zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. naplní okrem iného aj ten, kto iného násilím núti, aby niečo konal, opomenul alebo trpel. Obžalovaný ml. P. O. z hľadiska konania naplnil skutkovú podstatu predmetného trestného činu už samotným použitím fyzického násillia proti telesnej integrite poškodeného. Úmyslom obžalovaného bolo spoločne s obžalovaným ml. O. E., ako aj v tom čase maloletým I. B. dosiahnuť, aby poškodený konal nimi vynúteným spôsobom. Vedel pritom, že použitím násillia sa mu to podarí. V kontexte všetkých vykonaných dôkazov preto nie je logickou obhajoba obžalovaného ml. P. O., že nemal vedomosť o tom, že obžalovaný ml. O. E. od poškodeného pýtal mobilný telefón a peniaze, avšak v konečnom dôsledku pripustil fyzickú inzultáciu poškodeného bez toho, aby takéto svoje konanie vierohodne vysvetlil.

Krajský súd aj námietky obhajoby týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia skutku vyhodnotil ako účelové, smerujúce k zníženiu trestnej zodpovednosti obžalovaného ml. P. O. na minimum.

Na druhej strane však odvolací súd dospel k inému záveru, ako súd prvého stupňa ohľadne uloženého trestu. Pri hodnotení osoby obžalovaného bolo potrebné prihliadnuť predovšetkým na skutočnosť, že u obžalovaného ml. P. O. ide o osobu, ktorá doposiaľ nebola súdne trestaná ani priestupkovo postihovaná. Obžalovaný žije v spoločnej domácnosti s družkou a so spoločným maloletým dieťaťom, pracuje brigádnicky a dosahuje mesačný príjem na úrovni 600 €. Pri určovaní druhu trestu okresný súd

postupoval správne, keď obžalovanému ml. P. O. uložil za spáchaný trestný čin trest odňatia slobody. Vychádzajúc zo zásad ukladania trestov podľa § 34 ods. 6 veta druhá Tr. zák., za trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje 5 rokov, musí súd uložiť trest odňatia slobody. Pokiaľ ide o výmeru trestu, odvolací súd prisvedčil prokurátorovi, že v prípade obžalovaného ml. P. O. okresný súd uložil tomuto nezákonný trest odňatia slobody, pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby bez toho, že by pritom aplikoval ust. § 39 Tr. zák., ktoré jediné ustanovenie Trestného zákona pripúšťa zníženie trestu pod jeho dolnú hranicu.

V súvislosti s ukladaním trestu obžalovanému ml. P. O. sa okresný súd dôsledne neriadil osobitnými ustanoveniami Trestného zákona o trestnom stíhaní mladistvých, keď obžalovanému uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov. Trestné sadzby odňatia slobody ustanovené v Trestnom zákone sa u mladistvých znižujú na polovicu. S poukazom na § 117 ods. 1 Tr. zák. pritom horná hranica zníženej trestnej sadzby nesmie prevyšovať sedem rokov a dolná hranica zníženej trestnej sadzby dva roky. V prejednávanej trestnej veci bolo potrebné znížiť zákonom ustanovenú trestnú sadzbu (2 roky až 6 rokov) na trestnú sadzbu s výmerou 1 rok až 3 roky. Pokiaľ okresný súd uložil obžalovanému ml. P. O. trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov, takýto trest nie je trestom zákonným, keď dolná hranica trestnej sadzby predstavuje výmeru 12 mesiacov.

Obžalovanému nebolo možné ukladať iný druh trestu ako trest odňatia slobody, keďže Trestný zákon to v takýchto prípadoch vylučuje (§ 34 ods. 6 Tr. zák.). Pri ukladaní trestu odvolací súd priznal obžalovanému jednu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. spočívajúcu vo vedení riadneho života pred spáchaním trestného činu. V zhode s okresným súdom, ani odvolací súd nezistil v prípade obžalovaného žiadne priťažujúce okolnosti. Za situácie, kedy poľahčujúce okolnosti boli v prevahe nad priťažujúcimi okolnosťami v pomere 1:0 sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby za predmetný trestný čin znížila o jednu tretinu. Uvedená skutočnosť však sama o sebe nemala v prípade obžalovaného podstatný význam na ukladanie trestu, keď s prihliadnutím na všetky zistené skutočnosti rozhodné pre určenie druhu trestu a jeho výmery bolo dôvodné uložiť obžalovanému trest odňatia slobody na samej dolnej hranici upravenej trestnej sadzby.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd preto zrušil v napadnutom rozsudku výrok o treste a rozhodujúc sám v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. uložil obžalovanému ml. P. O. trest odňatia slobody vo výmere 1 roka, ktorý trest mu však pri splnení podmienok podľa § 119 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 12 mesiacov. Takto uložený trest krajský súd považuje z hľadiska individuálnej ako aj generálnej prevencie za zákonný a spravodlivý, ktorý u mladistvého obžalovaného dosiahne uvedenie si svojho protiprávneho konania a bude preňho motiváciou pre vedenie riadneho života v budúcnosti, čím bude naplnený jeho účel v zmysle Trestného zákona.

S poukazom na všetky vyššie uvedené závery krajský súd zároveň odvolanie obžalovaného ml. P. O. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.